

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів**

**СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента**

ПОДАТКОВА СИСТЕМА

*галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво та торгівля
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність*

Силабус освітнього компонента ПОДАТКОВА СИСТЕМА підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076 Підприємництво та торгівля, за освітньо-професійною програмою Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розробник: Матвійчук Н.М., доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант ОПП
Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність

Світлана БОРТНІК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів

протокол № 2 від 18 вересня 2023 р.

Завідувачка кафедри:

Олена СТАЩУК

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування, 076 Підприємництво та торгівля Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Перший (Бакалавр)	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>120/ 4</u>		Рік навчання <u>3</u>
		Семестр <u>5-ий</u>
		Лекції <u>28</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>34</u> год. Лабораторні <u>0</u> год Індивідуальні <u>0</u> год.
		Консультації <u>10</u> год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота <u>48</u> год.
		Форма контролю: іспит
Мова навчання	<u>українська</u>	
Сторінка курсу в MOODLE	<u>https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1224</u>	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: МАТВІЙЧУК НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Мобільний телефон: 096-51-37-409

E-mail: matviichuk.nataliia@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Податкова система» належить до переліку нормативних дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою Підприємництво, торгівля та біржова діяльність та спрямована на набуття знань з організації та функціонування податкової системи.

2. Пререквізити. До дисциплін, вивчення яких передуює дисципліні, належать: «Фінанси», «Макроекономіка», «Економіка підприємства».

3. Постреквізити. До дисциплін, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні цієї дисципліни, належать: «Планування та контроль в підприємницькій, торгівельній та біржовій діяльності», «Організація ЗЕД».

4. Мета і завдання освітнього компонента. Мета освітнього компонента – надання здобувачам освіти знань з організації та функціонування податкової системи в межах податкової політики держави.

Завдання освітнього компонента:

- сформулювати уявлення здобувачів освіти про систему оподаткування та її структуру, а також взаємозв'язок оподаткування з різними складовими суспільно-економічного розвитку;
- розкрити зміст основних принципів побудови податкових систем;
- з'ясувати правові відносини, що виникають при сплаті податків та зборів, обов'язки, права та відповідальність платників податків;

- засвоєння методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами;

- вивчення спеціальних податкових режимів;

- ознайомлення із роботою державних контролюючих органів.

Після завершення вивчення дисципліни здобувачі освіти **зможуть**:

- визначати базу оподаткування, розмір податків та строки їх сплати до бюджетів усіх рівнів;

- виконувати розрахунки, пов'язані з визначенням і нарахуванням податків;

- аналізувати зміни податкового законодавства та визначати їх вплив на результати діяльності суб'єктів підприємницької діяльності;

- визначати розмір штрафних санкцій за порушення податкового законодавства;

- оскаржувати дії податкових органів.

5. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких здобувач освіти набуває в результаті вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

ФК-8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

Програмні результати

ПРН-18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.

6. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ/сем.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
<i>Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні основи оподаткування в Україні</i>							
Тема 1. Історія становлення податків	5	-	2	-	3	-	О, Д, Т / 1 бал
Тема 2. Теоретичні основи оподаткування	7	2	2	-	3	-	О, Т / 1,5 бали
Тема 3. Податкова система та забезпечення її функціонування	10	2	4	-	3	1	О, Т / 3,5 бали
Разом за модулем 1	22	4	8	-	9	1	6 балів
<i>Змістовий модуль 2. Прямі та непрямі податки</i>							
Тема 4. Оподаткування доходів фізичних осіб	10	2	4	-	3	1	О, Т, ТР, РЗ / 4 бали
Тема 5. Податок на прибуток підприємств	7	2	2	-	3	-	О, Т, ТР, РЗ / 2,5 бали
Тема 6. Податок на додану вартість	8	2	2	-	3	1	О, Т, ТР, РЗ / 4 бали
Тема 7. Акцизний податок	8	2	2	-	3	1	О, Т, ТР, РЗ / 2,5 бали
Тема 8. Мито	9	2	2	-	4	1	О, Т, ТР, РЗ / 2,5 бали
Тема 9. Екологічний податок	9	2	2	-	4	1	О, Т, ТР, РЗ / 2,5 бали

Тема 10. Рентна плата	9	2	2	-	4	1	О, Т, РЗ / 2,5 бали
Разом за модулем 2	60	14	16	-	24	6	20,5 бали
	Змістовий модуль 3. Спеціальні податкові режими та податкова політика						
Тема 11. Місцеві податки і збори	7	2	2	-	3	-	О, Д, Т, ТР, РЗ / 2,5 бали
Тема 12. Плата за землю	7	2	2	-	3	-	О, Т, ТР, РЗ / 4 бали
Тема 13. Спрощена система оподаткування	8	2	2	-	3	1	О, ДС, Т, ТР, РЗ / 4 бали
Тема 14. Податкова оптимізація та ухилення від сплати податків	8	2	2	-	3	1	О, Д, Т, ТР, РЗ / 1,5 бали
Тема 15. Податкова політика в системі державного регулювання економіки	8	2	2	-	3	1	О, Д, ДС, Т, РЗ / 1,5 бали
Разом за модулем 3	38	10	10	-	15	3	13,5 балів
Модульна контрольна робота	МКР № 1 (Т. 1-5) - 20 балів МКР № 2 (Т. 6-9) - 20 балів МКР № 3 (Т. 10-15) - 20 балів						
Всього годин / Балів	120	28	34	-	48	10	100

Форма контролю*: О – опитування; Д – доповідь, ДС – дискусія, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ – розв’язування задач, РМГ – робота в малих групах, МКР – модульна контрольна робота.

7. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання, опрацюванні лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, питань, винесених на самостійне вивчення, підготовка доповідей і розв’язування задач.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка консультацій. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових та контрольних завдань. У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. Навчання також може відбуватись в онлайн формі з використанням програми Zoom або Teams office 365 за погодженням із керівником курсу за наявності об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування та ін.). Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов’язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування чи нижчої оцінки залежно від масштабів плагіату чи обману, що регламентовано Положенням ВНУ ім. Лесі Українки «Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату».

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Пропущені заняття відпрацьовуються у визначений викладачем час без зниження оцінки. Складання модулів відбувається лише раз відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті.

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені силабусом навчальної дисципліни, зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf).

Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

Наприклад, сертифікат, одержаний за результатами проходження курсу «Як не пустити податки на вітер» (<https://vumonline.ua/course/are-our-taxes-money-for-the-wind/>) може бути зараховано як 12 год практичних занять (теми 1,2,5-16 на вибір) в обсязі 10 балів.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передусє семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 1 грудня та 1 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;
- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;
- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;
- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;
- подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 75 балів, підсумкову оцінку він отримує без складання іспиту. Така оцінка виставляється в день проведення іспиту за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо студент отримав остаточну оцінку нижчу за 75 балів, або бажає підвищити рейтинг на іспит, підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за поточний контроль (максимум 40 балів) та оцінки за іспит (максимум 60 балів).

Питання до екзамену

1. Зміст категорій «податок», «внесок», «збір» і «мити».
2. Функції податків.
3. Характеристика елементів податку.
4. Класифікація податків.
5. Прямі та непрямі податки: сутність, види, переваги та недоліки.
6. Система оподаткування та принципи її побудови.

7. Податкові органи України: структура та функції.
8. Облік платників податків.
9. Податок на доходи фізичних осіб: суть, значення та основні елементи.
10. Доходи, що включаються (не включаються) до ЗМОД.
11. Податкова знижка та її застосування при сплаті ПДФО.
12. Податкова соціальна пільга.
13. Порядок нарахування, утримання та сплати ПДФО до бюджету.
14. Особливості оподаткування окремих видів доходів.
15. Військовий збір.
16. Єдиний соціальний внесок.
17. Сутність та зміст ПДВ, його роль у податковій системі України.
18. Платники ПДВ.
19. Об'єкт оподаткування ПДВ.
20. База оподаткування ПДВ та порядок її визначення для операцій різних видів.
21. Ставки ПДВ.
22. Звільнення від ПДВ.
23. Податкове зобов'язання з ПДВ.
24. Податковий кредит. Бюджетне відшкодування ПДВ.
25. Порядок подання податкової декларації та строки сплати до бюджету ПДВ.
26. Порядок оподаткування ПДВ електронних послуг від нерезидентів.
27. Податок на прибуток: основні елементи податку.
28. Ставки податку на прибуток та особливості оподаткування окремих операцій.
29. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток.
30. Податкові різниці при сплаті податку на прибуток.
31. Мінімальне податкове зобов'язання при сплаті земельного податку.
32. Податкове стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні.
33. Акцизний податок: суть та значення в податковій системі держави.
34. Платники акцизного податку.
35. Об'єкти оподаткування акцизним податком.
36. База оподаткування та ставки акцизного податку.
37. Порядок обчислення та сплати акцизного податку.
38. Зміст та види мита.
39. Платники, об'єкт та база оподаткування митом.
40. Ставки мита.
41. Звільнення від оподаткування митом (податкові пільги).
42. Порядок нарахування та сплати мита до бюджету.
43. Сутність та значення екологічного оподаткування.
44. Елементи екологічного податку: платники, об'єкт та база оподаткування, ставки.
45. Порядок обчислення екологічного податку, подання податкової звітності та сплати.
46. Особливості розподілу екологічного податку між бюджетами в Україні.
47. Роль екологічного податку у суспільних фінансах України.
48. Проблеми та перспективи вдосконалення екологічного оподаткування в Україні.
49. Порядок нарахування та сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, в Україні.
50. Порядок нарахування та сплати транспортного податку.
51. Місцеві збори.
52. Економічна сутність земельного оподаткування та його значення.
53. Земельний податок: платники, об'єкт, база оподаткування та податкові ставки.
54. Пільги зі сплати земельного податку.
55. Порядок обчислення і сплати земельного податку.
56. Орендна плата: ставки, порядок обчислення та сплати.
57. Індексація нормативної грошової оцінки земель.

58. Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин.
59. Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.
60. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України.
61. Рентна плата за спеціальне використання води.
62. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів.
63. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України.
64. Порядок подання Податкової декларації з рентної плати та строки сплати рентної плати.
65. Удосконалення рентного регулювання природокористування в Україні.
66. Єдиний податок: сутність та основні групи платників.
67. Суб'єкти, що не можуть бути платниками єдиного податку.
68. Об'єкт та база оподаткування єдиним податком.
69. Ставки єдиного податку
70. Порядок обчислення і сплати єдиного податку.
71. Застосування реєстраторів розрахункових операцій (РРО) та ПРРО.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Зайцев О. В. Податковий менеджмент: підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 308 с.
2. Крисоватий А. І. Сидорович О. Ю., Дмитрів В. І. Наукові основи фіскальної теорії: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 246 с.
3. Луцик А. І. Ткачик Ф. П. Адміністрування податків: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 282 с.
4. Податкова система: навчальний посібник; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.
5. Хомутенко В. П., Луценко І. С., Хомутенко А. В. Адміністрування податків, зборів, платежів: Навч. посібник / За заг. ред. В. П. Хомутенко. Одеса: Атлант, 2015. 314 с.

Додаткова

1. Матвійчук Н. М. Фінанси природокористування: навч. посіб. Луцьк: Терен, 2019. 284 с.

2. Diamond P. Optimal Taxation and Public Production II: Tax Rules / P. Diamond, J. Mirrlees // Public Finance. Worth Series in Outstanding Contributions. Ed. By A. Auerbach. New York: Worth Publisher, 1999. - P. 81-126.

3. Khomutenko A., Khomutenko V. Topical questions of contemporary science: Collection of scientific articles. Aspekt Publishing of Budget Printing Center, Taunton, MA 02780, United States of America, 2017. P. 263-268

4. Троц Н. Методичні підходи до формування податкового навантаження в Україні. *Економічний аналіз*. 2011. Вип. 8. Ч. 1. С. 85-89.

5. Соколовська А. М. Основи теорії податків: Навч. посібник. К.: Кондор, 2010. 326 с.

Інтернет-ресурси

1. Податковий кодекс України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 25.08.2022).

2. Митний кодекс України від 13 берез. 2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 25.08.2022).

3. Декрет Кабінету Міністрів України «Про державне мито» в ред. від 13 черв. 2021 р. № 7-93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/7-93#Text> (дата звернення: 25.08.2022).

4. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» в ред. від 10 черв. 2021 р. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення: 25.08.2022).

5. Бюджетний кодекс України в ред. від 29.09.2021 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 25.08.2022).